

NOTAT

8. april 2005

Ref.:

AH/LGJ/ASG/SVF/UVR

Energistyrelsens internationale arbejde

Energistyrelsen deltager på Danmarks vegne i en række internationale fora, hvor vilkårene for energiforsyning og -forbrug fastlægges. Vilkår der orienterer sig om energipolitikens tre søjler: forsyningsikkerhed, økonomisk vækst og miljø.

De vigtigste internationale samarbejdsfora er EU, IEA (Det Internationale Energiagentur), Nordisk Ministerråd, BASREC, Energicharteret og FN – især FN's Klimakonvention.

I det internationale samarbejde søger Danmark generelt at bidrage til at finde løsninger på energiproblemerne, som samtidig kan tilgodese økonomisk vækst, energiforsyningsikkerhed og miljøhensyn.

1. EU

Liberalisering af el- og gasmarkederne

Den vigtigste sag på energiområdet i EU i de senere år har været og er stadig liberaliseringen af el- og gasmarkederne. Processen fik et foreløbigt højdepunkt under det danske formandskab i andet halvår 2002, hvor der opnåedes politisk enighed om et revideret sæt regler (el- og gasdirektiver samt en forordning for grænseoverskridende elhandel). Der er stor opmærksomhed omkring gennemførelsen i medlemslandene af de nye regler – f.eks. har mange lande overskredet fristen som var den 1. juli 2004.

Yderligere fremskridt i etableringen af et effektivt indre marked for el og gas afventer ikke mindst den rapport, Kommissionen skal afgive ultimo 2005 om gennemførelsen af el- og gasdirektiverne. I opfølgning af denne rapport kan Kommissionen fremsætte nye forslag til opstramning af regelsættet. Det forventes dog først at ville ske i løbet af 2006. Pt. er der kun én formel sag vedrørende energiliberalisering på dagsordenen, nemlig den endelige vedtagelse af en forordning, som harmoniserer reglerne for grænseoverskridende handel med gas. Det forventes at ske i løbet af foråret 2005.

Energieffektivisering

Fokus i EU's arbejde på energiområdet ligger pt. i øvrigt på energieffektivisering og -besparelser samt på forsyningssikkerhed. Med hensyn til energieffektivisering fremlægger Kommissionen i løbet af foråret 2005 en handlingsplan med nye initiativer. Pt. er der to vigtige direktiver under behandling: Ecodesign-direktivet og energitjenesteydelsesdirektivet.

Det første er et rammedirektiv, som bemyndiger Kommissionen til efter nærmere regler at udstede gennemførelsesdirektiver, der stiller miljøkrav til energiforbrugende apparater, herunder minimumskrav om energieffektivitet – en mulighed, man har efterlyst ikke mindst fra dansk side i mange år. Der blev opnået enighed den 6. april 2005 med Europa-Parlamentet om et kompromis i anden læsning, og der udestår derfor kun formalia før den endelige vedtagelse er på plads.

Det andet er energitjenesteydelsesdirektivet, der forpligter medlemsstaterne til at iværksætte energispareaktiviteter med en samlet årlig effekt på 1 % af energiforbruget, hvor effekten af eksisterende tiltag siden 1995 godskrives. Medlemslandene skal endvidere sikre, at der skabes et marked for energitjenester, hvor der sælges varmekomfort og belysningskomfort i stedet for blot el og varme. Dette skal bl.a. ske ved at pålægge leverandører af energi at udbyde energitjenester som led i deres distribution og salg af energi. Dette direktiv er fortsat under drøftelse i rådsregi.

Energiforsyningssikkerhed

Med hensyn til energiforsyningssikkerhed forventes der snart lagt sidste hånd på et nyt direktiv om elforsyningssikkerhed og infrastrukturinvesteringer. Medlemslandene er enige og der udestår nu Europa-Parlamentets behandling.

Direktivet pålægger medlemslandene at sikre fastlæggelse af minimumsstandarder for elnettets drifts- og forsyningssikkerhed. Desuden skal medlemsstaterne skabe incitament til, at balancen mellem udbud og efterspørgsel af el opretholdes. De systemansvarlige virksomheder pålægges endvidere regelmæssigt at udarbejde redegørelser for deres investeringsplaner med henblik på at tilvejebringe en passende transmissionskapacitet over grænserne.

Klima

Klimapolitikken varetages af miljøministrene. Da klimamålsætninger har stor betydning for fremtidens energipolitik er der en tæt kontakt til Miljøministeriet. Klima er også på stats- og regeringschefernes dagsorden. På deres møde i marts i år tilkendegaves, at den nødvendige indsats indebærer overvejelser om drivhusgasreduktioner i industrilandene i størrelsesorden 15-30 % i 2020, sammenlignet med 1990-niveauet. Det svarer til gennemsnitlige fald i drivhusgasudledningerne på 1-2 % om året, hvilket vil stille store krav til energisektorens omstillingsevne.

2. Det Internationale Energi Agentur

Det Internationale Energi agentur, IEA, er den ledende, globale internationale organisation for regeringssamarbejde om energipolitik. IEA er en søsterorganisation til OECD. IEA, der har hovedsæde i Paris, blev oprettet i 1974.

Medlemmerne er 26 OECD-lande herunder USA, Japan, Tyskland, UK, Frankrig, Italien, 13 andre EU-lande, Canada, Australien og Syd-Korea.

Målet om energiforsyningsikkerhed varetages bl.a. gennem IEAs lagerberedskab af olie. Lagrenes størrelse er meget betydelig og svarer til størrelsen af den samlede olieimport til forbrugerlandene i 90 dage. IEA er parat til med kort varsel, men over en længere periode, at kunne kaste millioner af tønder olie på markederne fra disse beredskabslagre. Lagrene vedligeholdes af de enkelte medlemslande i medfør af IEA-samarbejdet.

Målene for den kort-, mellem- og langsigtede forsyningsikkerhed, økonomisk vækst og miljø varetages bl.a. gennem drøftelser i organisationens stående komiteer på grundlag af omfattende dataindsamling, beskrivelser og analyser vedrørende de vigtigste energirelaterede forhold. De stående komiteer - der har repræsentanter for medlemslandene og sekretariatet - udarbejder rapporter, analyser og rekommandationer til Governing Board eller direkte til medlemslandene. De stående komiteer er SLT (Standing Group on Long Term Cooperation), SOM (Standing Group on the Oil Market), SEQ (Standing Group on Emergency Questions), CERT (Committee on Energy Research and Technology) og NMC (Non Member Countries Committee).

På ministermødet i begyndelsen af maj 2005 skal blandt andet diskuteres forsyningsikkerhed i lyset af den seneste udvikling på olie- og elmarkederne og fremtidsperspektiver på baggrund af det alternative scenario i den seneste udgave af IEA's publikation World Energy Outlook. Integration af energimarkederne på regionalt og globalt plan er ligeledes et emne, og i den anledning deltager den kinesiske energiminister som gæst på ministermødet.

3. Nordisk energisamarbejde og samarbejdet i Østersøregionen

Det nordiske energisamarbejde i Nordisk Ministerråd er mere vidtrækkende og dybtgående end på de fleste andre politikområder.

Danmark har formandskabet i NMR i 2005. En hovedopgave på energiområdet bliver at udarbejde en ny handlingsplan for det nordiske energisamarbejde 2006-09.

Det nordiske samarbejde skal rette større fokus på aktuelle energipolitiske

spørgsmål i EU, IEA og i østersøsamrådet og afdække hvor der er basis for fælles fodslag og dermed bedre muligheder for at de nordiske lande kan påvirke den energipolitiske dagsorden. Med optagelsen af de baltiske lande og Polen i EU får den nordiske indsats i samarbejdet med landene i Østersøregionen en anden karakter. Det nordiske energisamarbejde med de 3 baltiske republikker og Rusland - inden for og uden for rammerne af EU - er imidlertid fortsat vigtigt.

BASREC-samarbejdet (Baltic Sea Regional Energy Co-operation)

De nordiske lande deltager sammen med de øvrige lande omkring Østersøen - Tyskland, Polen, Litauen, Letland, Estland samt Rusland - i et energisamarbejde - BASREC - under Østersørådet.

Vigtige emner for samarbejdet - der også bygger på et samarbejde mellem myndigheder og de vigtigste aktører på energimarkederne - er el og gasforsyning og udbygning af infrastrukturen, udvikling af en bæredygtig energiforsyning samt klimaspørgsmål - herunder Testing Ground for klimamekanismen - Joint Implementation. Energiministrene i Østersøregionen skal på deres møde i efteråret 2005 tage stilling til, hvordan det fremtidige samarbejde skal prioriteres.

4. Energichartret

Energistyrelsen varetager sammen med Udenrigsministeriet Danmarks repræsentation i Energicharteret. Charteret er en traktat mellem ca. 40 lande omfattende den tidligere østblok og de fleste OECD-lande. Charteret sikrer grundlaget for handel og investeringer på energiområdet.